

„Stajerc“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 4 krone, za Ogrsko 5 K 50 vin. za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 6 kron, za Ameriko pa 8 kron; za drugo inozemstvo se računi naročnino z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne številke se prodajajo po 8 v.

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v Ptuj, gledališko poslopje števil. 3.

Slava Tebi, ki si nas kmete ljubi!

Kmečki stan, srečen stan!

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastoj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inzeratov) je za celo stran K 80— za 1/2 strani K 40— za 1/4 strani K 20— za 1/8 strani K 10— za 1/16 strani K 5— za 1/32 strani K 2:50 za 1/64 strani K 1.—

Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 9.

V Ptuj v nedeljo dne 12. aprila 1914.

XV. letnik.

„Agro-Merkur.“

Pred ljubljansko deželno sodnijo vršila se je te dni velezanimiva razprava, ki kaže zopet prav jasno sramotno gospodarstvo prvaških hujšakov, ki zlorablajo z lepimi narodnjaškimi frazami vbogo slovensko ljudstvo. Leta 1908 ustanovili so namreč ljubljanski narodnjaki pod vodstvom jako mladega dra Žerjave neko zadružno pod imenom „Agro-Merkur.“ Zadruga imela je v prvi vrsti ta namen, uničiti one trgovce in obrtnike, ki ne trobijo v slovensko-narodni rog. Ali kakor svoj čas klerikalna konzervna družba umrla je tudi ta zadruga kmalu in ničesar ni ostalo od nje, nego — dolgovi. Polom te zadruge je na vsak način eden največjih škandalov, kar jih je doživelo v zadnjih letih slovensko narodnjaštvo. Sodnijska razprava je dokazala, da so delali slovenski voditelji s trnjim denarjem, kakor dela svinja z mehomo. Tako lahkomiselne korupcije kakor pri temu bojkotnemu društvu je bilo malokdaj opazovati. Omeniti hočemo le par zanimivih točk iz te razprave.

Leta 1907 so ustanovili narodnjaki v Ljubljani zadržno zvezo. Tej ustanovitvi sledila je oktobra l. 1908 zadruga „Agro-Merkur“, ki se je začetkomu smatrala kot nekaka centrala za blago. Zanimivo je, da sta prvaka dr. Žerjav in Rozman ravno tako voditelja pri zadržni zvezi kakor pri „Agro-Merkuru.“ Zveza dovolila je „Agro-Merkuru“ najprej kredita za 50.000 kron. Ali dr. Žerjav in Rozman se nista držala na to svoto in tako je narastel dolg „Agro-Merkurja“ na okroglo 120.000 kron. Polagoma so se pa pričeli tudi slovenski trgovci obračati proti tej nepotrebnosti in škodljivi zadrugi. Zato ji je zadržna zveza nakrat kredit odpovedala. Ali vkljub temu je „Agro-Merkur“ svoje delovanje nadaljeval in sicer še v večjem obsegu, komur se je vsa javnost čudila. Dr. Žerjav in Rozman sta lagala,

da daje neki drugi denarni zavod potrebna sredstva, katerega pa nočeta povedati, češ da bi potem trgovci še proti tistemu zavodu nastopili. S to lažjo metalo se je ljudem pesek v oči.

Delovanje „Agro-Merkurja“ je bilo seveda naravnost blazno. L. 1909 ustanovili so v Trstu filijalko, katere vodja je bil neki Gabriel Cohen. O pravicah in dolžnostih tega Cohena se ni ničesar določilo, tako da je imel pravzaprav popolno svobodo. Dr. Žerjav in Rozman o delovanju take zadruge sploh nobenega pojma imela nista. Tako je postalo delovanje zadruge in njene filijalke vedno bolj zmedeno. Nakupovalo se je naravnost velikanske množine raznega blaga, to pa brez vsake umne kalkulacije. Vsa tega je bilo naravno, da so se pojavljati velike izgube. Tako je „Agro-Merkur“ l. 1909 naročil velikanske množine moke. Odjemalci so bili večinoma mali pekovski mojstri v Trstu. Ko je cena moke potem l. 1910 hudo padla, so ti peki večinoma iz Trsta izginili. Posledica je bila, da je „Agro-Merkurju“ ostalo okoli 150 vagonov moke, ki jih ni mogel prodati. Nastala je tožba z ogrskimi mlini in konkurzna masa „Agro-Merkurja“ je bila obsojena plačati 120.000 kron. Pa ne samo z moko, tudi z drugim blagom se je enako bedasto postopalo. Tako so prismukani narodnjaki n. p. naročili za 20.000 kron kognaka, ko bi moral vendar vsak pametni človek vedeti, da se tako veliko množino ne more prodati. Nadalje je naročil „Agro-Merkur“ 150 vagonov Tomaževe žlindre, kar je naravnost gorostasno. Filijalka v Trstu nakupila je velikanske množine riža, ki je bil že pokvarjen, tako da ga je morala oblast zapleniti. Skladišča v Trstu in Ljubljani so bila z vsem mogočim blagom natlačena. Pregleda pa vsled slabega knjigovodstva niso imeli nobenega.

Kakor že omenjeno, dovolila je zadržna zveza za 50.000 K kredita. Brez ozira na ta sklep pa sta dr. Žerjav in Rozman vabila in jemala mnogo večji kredit, tako da je l. februarja 1914 znašal saldo že 276.243 kron. Omenjena dva narodnjaka sta zdaj nato delovala, da bi to zadevo javnosti prikrila, kajti nevarnost je bila, da bi kdo knjige pregledal in nerednosti našel. Ta svoj namen doseči sta hotela z raznimi sredstvi. Iz konta „Agro-Merkurja“ v zadržni zvezi se je l. februarja 1910 izbrisalo 100.000 kron; obenem pa se je otvoril nov konto „Agro-Merkur“-Kočevska posojilnica in ga obremenilo z isto svoto. To pa se je seveda zgodilo brez vednosti in dovoljenja kočevske posojilnice. Kajti dr. Žerjav je bil tudi član predstojništva kočevske posojilnice. Ob istem času izdal je „Agro-Merkur“ „Zvezi slovenskih posojilnic“ 25 menic v skupnem znesku 120.000 kron. Te menice prevzela je zveza kot gotovo plačilo in zmanjšala za to svoto konto „Agro-Merkurja“. Na ta način se je navidezno znižal dolg „Agro-Merkurja“ napram zvezi za 220.000 kron. V istini pa je morala zveza še z naprej sredstva za delovanje „Agro-Merkurja“ dati. Kočevska posojilnica je bila le navidezno tisti tajni zavod, ki je „Agro-Merkurja“ financiral. Kadar je „Agro-Merkur“ potreboval denar, obrnil se je na zvezo, ta je denar dala in ga vpisala na konto kočevske posojilnice. Ta sleparski konto je končno narastel na 364.086 kron.

Meseca julija zapadlo je omenjenih 25 menic v znesku 120.000 kron. Da bi prišla iz te zagate, obrnila sta se dr. Žerjav in Rozman na posojilnico v Moravčah, da naj na sličen način posodi 200.000 kron. Slepčila sta še s tem, da se bode dr. Žerjav bogato oženil...

Ali končno je le prišlo do poloma in do sodnijske tožbe. Toženi so bili advokatski koncipijent dr. Gregor Žerjav, komercialni

Božič in Velika noč.

(Iz kmetijskega peresa.)

Božič in Velika noč, — nekdanj in zdaj? Po prelomu pokorščine odslovlil je Bog nebeški Oče prva človeka Adama in Evo v svet. Množili so se polagoma ljudje ter se po teku časa delili v človeške rodove; razvijalo se je vse naravno. Da se pa vpelje med človeške rodove neki red, dal je Bog izvoljenemu Mojzesu 10 zapovedi, da naj uči po tistih ljudske rodove ter naj verujejo v Boga in živijo v najlepših čednostih. Ta vera bila je prva sveta vera nebeškega Očeta, imenovala se je po imenu ljudstva „judovska“. Poučevala se je ta sveta vera v najlepšem redu in bili so sveti časi. Mojzesu samemu ni bilo mogoče učiti in širiti sveto vero med rodove; v pomoč izvolil si je iz ljudstva sposobne moške, katere je imenoval „farizeje“; ti so bili judovski duhovni. Mojzes in ti duhovni učili so z lepimi vzgledi ljudstvo, učili ljubezen do bližnjega, dobrodušnost, sploh najlepše lastnosti. Ljudstvo je ljubilo in spoštovalo svoje duhovne, duhovni pa so ljubili in spoštovali ljudstvo. Sveta vera

poučevala in širila se je prav uspešno. Po Mojzevi smrti in smrti svetih očakov — po dolgih časih vsiljevali pa so se v duhovni stan, v stan farizejev, nepoklicani, nesposobni duhovi, katerim pa ni bilo mar za sveto vero in blagor judovskega ljudstva, temveč zasledovali so pod krinko svete vere sebične namene. Učili in širili so pod krinko svete vere izmišljotine in reči, katere so sveti veri naravnost nasprotovali, samo da je služila stvar njihovim sebičnim namenom. Po teku časa začeli so ti nesposobni duhovni judovsko ljudstvo pod krinko svete vere kar naravnost za svoj žep slepariti in izkoriščevati. Spreobračali so ti farizeji sveto vero, prodajali že celo svete žegne proti plačilu; postopali proti ljudstvu jako kruto, da je postalo že obupano. Stvar je postala neznosna in polagoma je ljudstvo pričelo dvomiti. Zmiraj bolj in bolj je služilo to kruto postopanje teh nesposobnih farizejev v kvar sveti veri in to razvijalo se je polagoma tako daleč, da je zgubila prava sveta judovska vera med ljudstvom zaupanje in veljavo. Kar celi judovski rodovi odvrčali so se, ne od prave svete vere, pač pa od pokvarjene

vere farizejev. S kruto silo pridržali so si farizeji komaj Izraelski rod, katerega so s pomočjo začasnih „pismoučenih“ brezsrčno nadkraljevali. Farizeji in pismoučeni nadzorovali so uboge Izraelce, da niso prišli z drugimi rodovi ali narodi, na primer z bližnjimi Egipčani v dotiko, zvalili in odpeljali so jih raje v daljno obljubljenno deželo, kajti farizeji so slutili, da bi razumni Egipčani zaslepljene Izraelce poučili in jim farizejske hinavščine pojasnili ter bi pri tem farizeji zgubili zadnjo molzno kravo. Postal je položaj polagoma za Izraelce celo neznosen, pa ni bilo pomoči, kajti v nevednosti in zaslepljenosti postajalo je ljudstvo zmiraj bolj nevedno in revno, pri tem ko so se drugi rodovi in narodi duševno in telesno zmiraj bolj razvijali in osrečevali.

Sto in sto let živel je ljudstvo v duševni in telesni bedi pod kruto roko farizejev in pismoučenih, v edini tolažbi prerokov, da bode vendar enkrat nebeški Oče poslal Odrešenika. In resnično, poslal je nebeški Oče prerokovanega Odrešenika v odrešenje ubogega od krute farizejske roke sto in sto let trpinčenega ljudstva,

ravnatelj Ivan Rozman, industrijec in bivši deželni poslanec Jožef Lenarčič, Gabrijel Cohen in direktor kmetijske posojilnice Oto Bayer. Vsi so bili tudi obsojeni i. s. so dobili dr. Žerjav, Rozman in Lenarčič vsak 4. mesece zapora, Cohen 5 mesecev in Bayer 2 meseca zapora.

Ves ta škandal pa je zopet jasni dokaz, s kako neverjetno, naravnost zločinsko lahkomišelnostjo nastopajo prvaki z vbojim slovenskim ljudstvom, ki jim je bilo vedno le molzna krava.

NESTLÉ-JEVA MOKA ZA OTROKE

Poskušnje pošlje na zahtevo popolnoma zastonj
Nestle, Dunaj I. Biberstrasse 2 S.

Politični pregled.

Jugoslovanske sanje. Znani ljubljanski profesor dr. Ilešič je imel pred kratkim v Mariboru predavanje o „jugoslovanski narodni zavednosti“. Moč je čudak! Rekel je med drugim: Vzroki propada slovenskega naroda ležijo v pomanjkanju narodni zavednosti. Pa če bi se ta narodna zavednost tudi dvignila, bi se slovenski narod vendar ne mogel na površju obdržati. To je le tedaj mogoče, ako bi se Slovenci na Hrivate in Srbe naslonili. Namesto slabotne slovenske stopiti mora krepka in zdrava „jugoslovanska“ narodna zavednost. Za to misel se mora po mnenju dr. Ilešiča zlasti slovensko mladino navduševati. Ilešičevi nazori se zdijo celo posameznim slovenskim narodnjakom preneumni. Moč hoče, da bi kar enostavno Slovenci oblekli hrvatsko „bragušo“ in postali Hrvti ali pa še ljubše: Srbi. Najboljše bi bilo, da bi se slovenske šole kar opustilo, slovenske učitelje proč spodilo in vpejalo srbske šole s srbskimi učitelji. Samoumevno je, da bi se potem enkrat slovenski „Srbi“ in pravi Srbi morali tudi politično združiti. In potem bi bile želje dra. Ilešiča in njegovih duševnih bratcev izpolnjene. Povedali smo to le zaradi tega, da vidijo naši cenjeni čitatelji, v kako smešne zagate se zaide narodnjakarska zagriženost. Svoj lastni slovenski narod hočejo ti prismojeni apostoli „jugoslovanske“ ideje ednostavno posrbiti in pohrvatiti, samo da bi svoje v bistvu protiavrstijske cilje dosegli.

Kje so veleizdajalci? Kadar smo mi pisali o veleizdajalskih ciljih slovenskih narodnjakov, se nas je takoj opsovalo za „denuncijante“ in za bogve kaj še vse. Pred kratkim pa je znani slovenski pisatelj dr. Dermota v češkem listu „Pregled“ objavil članke, v katerih prizna-

va, da imamo na Slovenskem nekako „irredento“ (to je: protiavrstijsko stremjenje) in da obstojijo gotove zveze z Belgradom in narodnjaškimi Slovenci. Tako stoji torej stvar! Tudi pametni slovenski pisatelji obsojajo bedasto rogoviljenje narodnjaške sodrge zoper našo monarhijo!

Slovensko gledališče. V Ljubljani imajo edino slovensko gledališče. Ravnokar pa so sklenili, da bodejo s prihodnjim letom celo to edino slovensko gledališče zaprli. Sramota, prava kulturna sramota za publo slovensko meščanstvo, ki zna sicer ob vsaki priložnosti čez druge narode in tuje kulture psovati, ki pa samo niti toliko kulturnega ne izvrši, kakor Mongoli ali Kuruci. Le v politični hujskariji je to večidel „liberalno“ slovensko meščanstvo „veliko“, — drugače pa je publo kot stara repa.

Debrecinski atentat prijet. „Az Est“ poroča iz Skoplja, da je ondodna policija zasledila Catarana, ki je izvršil v Debrecinu atentat na škofa.

Sufragetke. Iz Londona poročajo: V nedeljo zvečer je eksplodirala bomba v cerkvi sv. Martina v The Fieldu ter porušila mnogo cerkvene uprave. Baje so atentat izvršile sufragetke.

Alkoholizem na Francoskem. Francija ne hira samo vsled umetnega preprečevanja zaroda, ampak zelo tudi vsled vpliva alkoholizma. Odlični močje so zdaj osnovali ligo, da bi primorali bodoči parlament, da bi izdal stroge antialkoholne postavbe. Statistika, ki jo je leta 1907 ukazal Clemenceau, kaže, da je na Francoskem norosti kriv absint v 23, sladki likerji v 5, žganje v 53, jabolčno vino v 22, vino v 12 slučajih od sto Najhujši je absint, ki uničuje naravnost možgansko snov. Absintopivci pa rode tudi živčno popolnoma oslabele potomce. Kar se norosti tiče, dr. Schmidt dokazuje, da se je od 40 let sem število norcev v Franciji podvojilo! Torej Francija tudi v tem oziru vse dežele prekaša.

Stavka rudarjev na Angleškem. V Jorkshire na Angleškem stavka 170 000 rudarjev. Zatrjuje se po angleških listih splošno, da ta stavka ne bo dolgo trajala.

Stavka na Ruskem. Iz Petrograda poročajo: Pri predčerašnjih spopadih je bilo dvanajst delavcev smrtno ranjenih, 200 pa aretiranih. 70 000 delavcev stavka.

Umorjeni misijonarji. Iz Piertha v Avstraliji poročajo: Domačini so razdejali misijonske postaje ob reki Drydale ter umorili dva duhovnika in šest bratov-lajkov ter več drugih oseb.

Revolucionarna zarota na Ruskem. Iz Petrograda poročajo: Veliko senzacijo vzbuja razkritje revolucionarne zarote. Ohrana je vedela že dalj časa za tajno delovanje revolucionarnega kluba in je čakala le na ugodno priliko, da aretirajo voditelje. 31. marca so kar naenkrat prišli policijski uradniki v stanovanja osumljencev ter izvršili hišno preiskavo, pri kateri so našli toliko obremenilnega materiala, da so takoj aretirali osumilce. Med temi je tudi neki

najostadnejša dela, da so se posluževali najnesramnejših sredstev zoper vse, kar se jim je zoperstavljalo. Na eni strani se je kupičilo premoženje pri farizejskih odednih, na drugi strani je ljudstvo lakoto trpelo. Na podlagi lastne izkušnje prisiljen, se je čutil kot Odršenik narediti konec gnusnemu redu duhovniške in posvetne oblasti. Nastopil je Jezus javno kot poučitelj ubogega trpinčenega ljudstva. Ubogo ljudstvo je splošno po njem hrepenelo, — v zupanju, da pride vendar enkrat prerokovana rešitev. — In kaj se je zgodilo? Na javnih zborovanjih zalezovali so farizeji in pismoučeni Jezusa. Njega pravično in opravičeno poučevanje bodlo je iste v srce in oči, videli so, da je odklenkalo za vselej njihovu gospodstvu, ako se jim ne posreči uničiti tega človeka „Jezusa“. Upirajoč se na podkupljene krive priče tožili so farizeji in pismoučeni Jezusu pri državni in deželni oblasti, prišlo je do tega, da so dali blagega Odršenika v zapor in preiskavo. Rmski cesar Tit pooblastil je svojega namestnika v Jeruzalemu Pilata, da stvar preišče in postavno sodi. Jezus je bil od goljufnih farizejev po krivem obdolžen kot puntar ljudstva, brezverec itd. Prišlo je do sodniške obravnave; Pilat kot državni pravdnik preiskal je vso stvar prav na-

Agajev, v čegar stanovanju je našla policija tajno tiskarno.

Novice.

Veliko poverjenje. Iz Berolina poročajo: Janos pl. Ujvary, ki se je izdajal za mažarskega visokošolca, je izvršil več kreditnih sleparij, ki presegajo vsoto 100.000 mark. Nato je pobegnil. Ujvary je bil prej bančni uradnik in je na Dunaju izvršil več sleparij.

Samomor mažarskega grofa. Iz Novega Jorka poročajo: V Eastenu se je v nekem hotelu ustrelil grof Evgen Apponyi, ki je bil bližnji sorodnik mažarskega politika grofa Alberta Apponyija. S skromnimi sredstvi je prišel iz Anglije v Ameriko, kjer je zastoj iskal službo natakarija.

Aretiran roparski morilec. Iz Genove poročajo: Tu so aretirali nekega Vicenta Lacarutto, ki je kot nastavljenec neke newyorške tvrdke za brušenje dragih kamnov umoril ravnatelja ter nato ukradel dragih kamnov in vrednostnih papirjev za pol milijona dolarjev, na kar je pobegnil.

Ljubavna tragedija. Iz Turina poročajo: 15 letna hči nekega tovarnarja je imela ljubavno razmerje z nekim podporočnikom, ki je stanoval v hiši njenega očeta. Ko je oče izvedel za nočne izlete svoje hčere, je vlomil s svojima dvema sinovoma v zapeljivčovo stanovanje. Maščevalci rodbinske časti so zapeljivca z več streli ranili. Deklica si je iz sramote pogrnala kroglo v glavo in je bila takoj mrtva.

Roparski napad. Iz Varšave poročajo: V soboto popoldne je napadlo osem roparjev lovski grad v Spali. Zvezali so služabništvo ter skušali nato vlomiti v blagajniške prostore. Upravitelj gradu pa je zaklenil težka vrata ter telefonično obvestil orožništvo o napadu. Med tem so roparji obstreljevali vrata. Porezali so tudi telefonsko žico. Vrata so se končno vendarle udala. Upravitelja so ustrelili, vlomili v blagajnico, ukradli 1050 rubljev in mnogo dragocenosti. Kmalu nato so prišli orožniki, toda roparji so že pobegnili. Par ur nato so napadli najbližji isti roparji grad Strzembosz viteza Charzynskega, ko so ravno izplačevali. Delavci so se tako prestrašili, da se niso upali ganiti. Roparji so ustrelili blagajnika ter ukradli 20.000 rubljev. Nato so zapregli ter se odpeljali.

Slepar in morilec. Iz Breslave poročajo: Pred nekaj dnevi je pisarniški načelnik nekega tukajšnjega odvetnika ustrelil Marijo Rupprecht, ki je bila uslužbena v isti pisarni. Nato je pobegnil. Policija je dognala, da je Müller ponorel svojemu šefu 5000 mark. Najbrže je hotel Müller Marijo Rupprecht pripraviti do tega, da bi z njim pobegnila. Ker pa tega ni hotela storiti, jo je ustrelil.

V blaznosti. Iz Pribrama poročajo: V sednih Brezovih gorah je te dni obiskal rudar Franc Scherber s svojima sinovoma grob svoje prve žene. Ko se je vrnil Scherber domov,

tančno ter najdel ni niti trohice krivičnega in obdolženem Jezusu. Srčno rad bi bil nedolžen Jezusa oprostil in izpustil, ali iz strahu pred isti čas mogočnimi farizeji si ni upal, — ker v tem slučaju bi ga bili farizeji gotovo z lažjo iz velike službe izpodrinili. Po končani sodni razpravi izročil je pravičen sodnik Pilatus obdolženega Jezusa sodbi ljudstva, upajoč, da oprosti ljudstva glas nedolžno jagnje. Ali v kljub temu da so bili farizeji in ljudstvo priprani na Jezusovi nedolžnosti, zadonel je na dvorišču sodne dvorane ljudski glas: Križaj ga, križaj ga! K tretina ljudstva obstala je iz zaslepljenih farizejskih podreptnikov, druga tretina bila je farizejev podkupljena in tretja glasovala je strahu pred duhovni farizeji z njimi. Pravič Pilatus šel je iz sodne dvorane ter se za ljenje nedolžnega Jezusa milo jokala. Tako končalo življenje Odršenika sveta, kateri si javno upal braniti prvo sveto vero pred farizejskimi hinavci! To nas spominja na Veliko noč, ali na „nekdanj in sedaj“.

Kako bi se godilo nedolžnem Jezusu sedaj, če bi imeli farizeji neomejeno moč — ter v svoji moči porotno sodišče?

— rodil se je v priprostem živinskem hlevu, v betlehemski štalici, v bornih jasicah, na slamici.

— To je spomin na sveto božično noč!

Prišel je Odršenik sveta, da reši od judovskih duhovnov „farizejev“ trpeče ljudstvo, da kaznuje tiste farizeje, kateri so pod krinko svete vere trpinčili in izkoriščali vbojo ljudstvo in si pri tem kopicili velikansko iz ljudstva oropano premoženje. Rodil se je Odršenik v borni štalici v vzgled farizejem, da za nebesa ni treba nakupčenega premoženja, temveč brunnega, poštenega življenja. Farizejska vlada in vlada pismoučenih je trajala naprej, ter sam Odršenik, kateremu je bilo dano ime „Jezus“, je moral pobegniti, da se je rešil umora. Nobena zgodovina ne govori od njega nič do časa, ko je kot 12 letni deček že gajžlal farizeje v jeruzalemskem tempelnu. Gotovo je zasledoval gibanje sveta ter si skušnje nabiral o delovanju farizejev in pismoučenih. Kod 30 letni mož je nastopil delovanje kot Odršenik ljudstva. Iz dolgoletne lastne izkušnje je si nabral dovolj prepričanja o delovanju duhovne in posvetne oblasti. Prepričal se je dovolj, da so izrabljali tačasni duhovniki „farizeji“ sveto vero v lastne koristi; pri tem so iste podpirali pismoučeni. Prepričal se je, da so te oblasti pod krinko svete vere uganjale